

บทที่ 2

เอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึง เอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง โดยจะเสนอตามลำดับดังนี้ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ความหมายของหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ความเป็นมาของหลักสูตรประถมศึกษา 2521 หลักสูตรประถมศึกษา 2521 หลักสูตรวิชาเลือกชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 โรงเรียนประถมศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 และในช่วงสุดท้ายจะเป็นการกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยทั่วไปกับหลักสูตรประถมศึกษาของไทย และหลักสูตรประถมศึกษา 2521

ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้มากมาย ซึ่งมีทั้งส่วนที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น

✓ คาร์เตอร์ วี. กูด (Carter V. Good) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรเป็น 3 นัยว่า หลักสูตรคือ

1. กลุ่มวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ยูเรเรียนได้ศึกษา เพื่อให้อ่านหรือรับประกาศนียบัตร ในหมวดวิชาหรือสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง
2. โปรแกรมการศึกษาที่ทางโรงเรียนได้กำหนดให้ยูเรเรียนได้เรียน เพื่อรับประกาศนียบัตรต่าง ๆ หรือเพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพ
3. กลุ่มวิชาหรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ยูเรเรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียน¹

¹ Carter V. Good, Dictionary of Education, 3d ed. (New York : McGraw - Hill Book Co., 1973), p. 157.

✓ ยอร์จ เอ. โบแชมพ์ (George A. Beauchamp) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรเป็น 3 นัยว่า หลักสูตรคือ

1. เอกสารที่เป็นทางการ ซึ่งกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. ระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาตามที่ใดกำหนดไว้
3. สาขาวิชาหนึ่งว่าด้วยหลักสูตร หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดมวลประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการให้การศึกษาแก่นักเรียน¹

✓ ชำรง บัวศรี ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรคือประสบการณ์ทางการศึกษา ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้เด็กได้รับการฝึกฝนอบรม ในด้านต่าง ๆ อย่างดีที่สุด จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของตนอย่างมีความสุข สามารถประกอบอาชีพได้ด้วยความปรารถนา²

✓ ภิญญา สาทร ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรคือบรรดาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียนตามระดับชั้น ตามวัย ความสนใจของนักเรียน และความต้องการของสังคม ทั้งนี้รวมทั้งประสบการณ์ที่จัดขึ้น ทั้งภายในและภายนอกเวลาเรียนตามปกติในโรงเรียน³

คณะนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.2513 ได้ทำการวิจัยเพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ 6 กลุ่ม จากผลการวิจัยเรื่อง "แนวคิดและความ

¹ George A. Beauchamp, Curriculum Theory (Wilmette, Illinois : The Kagg Press, 1975), p.6.

² ชำรง บัวศรี, ทฤษฎีหลักสูตร ภาค 2 (พระนคร : โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์, 2504), หน้า 64.

³ ภิญญา สาทร, หลักสูตรศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภา, 2521), หน้า 240 - 241.

เห็นเรื่องความหมายของหลักสูตร" สรุปว่า กลุ่มศึกษานิเทศก์เข้าใจความหมายของหลักสูตร สมบูรณ์ที่สุด หมายความว่า "หลักสูตรคือมรดกกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่มีอยู่ทั้งในและนอกหลักสูตร ซึ่งโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทุกคน"¹

จากแนวความคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ และผลการวิจัย จึงสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง

1. เอกสารที่เป็นทางการ ซึ่งกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ชั้นประกอบด้วย รายวิชา เนื้อหาวิชา และมรดกประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. ระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาตามที่กำหนดไว้
3. สาขาวิชาหนึ่ง ซึ่งอาศัยหลักวิธีการ หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดมรดกประสบการณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้การศึกษาแก่นักเรียน

องค์ประกอบของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ เช่น

- ฮิลดา ทาบ่า (Hilda Taba) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบดังนี้
1. วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
  2. เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสำหรับการสอนแต่ละวิชา
  3. กระบวนการสอนการเรียนรู้หรือการนำหลักสูตรไปใช้
  4. โครงการประเมินผลการสอนตามหลักสูตร²

¹ สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523), หน้า 3 - 4.

² Hilda Taba, Curriculum Development : Theory and Practice (New York : Harcourt, Brace and World, 1962), pp. 422 - 425.

ภิญโญ สาธร กล่าวว่า หลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. วัตถุประสงค์ของการศึกษาทั่ว ๆ ไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ ทั้งเฉพาะระดับชั้นและเฉพาะวิชา

2. เนื้อหาวิชาที่คัดเลือกและจัดระเบียบสาระสำคัญไว้แล้วอย่างเหมาะสม ตามทฤษฎีการเรียนรู้ และทฤษฎีการสอน

3. โครงการหรือคำแนะนำในการจัดหรือประเมินผลของการเรียนการสอน¹

สุมิตร คุณานุกร กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่

1. ความมุ่งหมาย
2. เนื้อหาวิชา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล²

กมล สุกประเสริฐ ได้สรุปว่า องค์ประกอบของหลักสูตรได้แก่

1. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. กิจกรรมการเรียนการสอน
3. งานประเมินผล³

จึงสรุปได้ว่า หลักสูตรควรจะมีองค์ประกอบดังนี้

1. ความมุ่งหมาย
2. เนื้อหาวิชา
3. การนำไปใช้
4. การประเมินผล

¹ ภิญโญ สาธร, หลักสูตรการศึกษา, หน้า 240 – 241.

² สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน, หน้า 9.

³ กมล สุกประเสริฐ, "การสร้างและประเมินผลวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตร," วารสารการวิจัยทางการศึกษา 1 (มกราคม-เมษายน 2517) : 32.

ก. ความมุ่งหมายของหลักสูตร

เมื่อผู้สร้างหลักสูตรวิเคราะห์ปรัชญา คุณธรรม ตลอดจนค่านิยม และนโยบายของประเทศ จนเป็นที่เข้าใจได้แจ่มแจ้งพอสมควร ก็แปลปรัชญาและค่านิยม ตลอดจนนโยบายนั้นออกเป็น ความมุ่งหมายของหลักสูตร หรือความมุ่งหมายของการศึกษา¹

ความมุ่งหมายอาจจะแบ่งออกได้หลายระดับ คือ

1. ความมุ่งหมายระดับสูงสุด ในระดับชาติมักเรียกว่า ปรัชญาการศึกษา หรือปณิธานการศึกษา หรือบางครั้งเรียกว่า ความมุ่งหมายทั่วไป เช่น ความมุ่งหมายตามแผนพัฒนาการศึกษา หรือแผนการศึกษาของประเทศ

2. ความมุ่งหมายในแต่ละระดับการศึกษา ระดับที่สองนี้ ยังมีลักษณะเป็นค่านิยมทางการศึกษาอยู่ คล้าย ๆ กับปณิธานแต่มีความแคบกว่า คือมีความหมายเจาะจงอยู่แต่เพียงระดับใดระดับหนึ่ง เช่น ระดับประถมศึกษา หรือระดับมัธยมศึกษา โดยมีรากฐานมาจากความมุ่งหมายระดับสูงสุด

3. ความมุ่งหมายในระดับของหลักสูตร ความมุ่งหมายในระดับหลักสูตรนี้ มีความเฉพาะเจาะจงลงมามาก ตามสภาพและความต้องการของโรงเรียนในแต่ละท้องถิ่น โดยแปลงค่านิยมในระดับสูงขึ้นไป ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมที่ล้อมรอบๆ โรงเรียน

4. ความมุ่งหมายในระดับหมวดวิชา ความมุ่งหมายในระดับนี้เป็นความมุ่งหมายเฉพาะและแตกต่างกันไปแต่ละหมวด แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะ เป็นหมวดวิชาใด ความมุ่งหมายย่อมจะเน้นไปตามทิศทางของความมุ่งหมายของหลักสูตร

5. จุดมุ่งหมายในการสอน ในระดับนี้ความมุ่งหมายทั้งหลายในระดับสูง ๆ ที่กล่าวมามีใจความกว้าง ๆ จะถูกแปลงออกมาอย่างชัดเจน จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนที่สุดนั้น เรียกว่า จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม²

¹พจน์ สะเพียรชัย, "โครงสร้างของหลักสูตรทั่วไป," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ (กันยายน 2515) : 71 - 78.

²สุมิทร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน, หน้า 42 - 43.

ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น จะต้องทำการศึกษา สํารวจ วิจัย หลากด้านเพื่อหาข้อมูลทาง ๆ มาประกอบพิจารณา เลือกและกลั่นกรองเป็นจุดมุ่งหมาย การศึกษาสํารวจนั้นอาจจะกระทำได้โดยการศึกษจากเอกสาร งานวิจัย ที่บุคคลอื่นได้กระทำ มา หรืออาจจะทำเป็นโครงการวิจัยการศึกษาตัวผู้เรียน การศึกษาสังคม และการศึกษา และกลั่นกรองข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการและนักการศึกษา¹

การจำแนกความมุ่งหมาย นิยมแยกออกเป็น 3 หมวดคือ

1. พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ที่รวมถึงการเรียนรู้ ความรู้ ความคิด และการแก้ปัญหา
2. จิตพิสัย (Affective Domain) เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ที่รวมถึงการเรียนรู้ ทางด้านทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจ และความซาบซึ้ง
3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ที่รวมถึงการเรียนรู้ทางด้านทักษะในการเคลื่อนไหว การใช้วัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย²

จ. เนื้อหาวิชา

เนื้อหาวิชา (Content) หมายถึง เนื้อหาสาระหรือความรู้ รวมทั้ง ประสบการณ์ของการเรียนรู้ในการสอนเพื่อให้เกิดผลการเรียน หรือผลการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ย่อมหมายถึงการให้ทั้งเนื้อหาวิชา ซึ่งจัดเป็นความรู้และประสบการณ์ ประกอบกันทั้งสองอย่าง

เนื้อหาที่สมบูรณ์และการสอนที่ถึงแก่นนั้น ต้องช่วยให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้และ พัฒนานิสัย ระบบความคิดและการกระทำที่สอดคล้องถึงถึงวิญญาณของศาสตร์นั้น ๆ การที่จะเลือกเนื้อหาที่จะช่วยให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ขั้นพัฒนาระดับความคิดและการกระทำได้นั้น

¹ วิชัย วงษ์ใหญ่, การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2523), หน้า 125 - 126.

² สุมิตร คุณานุการ, หลักสูตรและการสอน, หน้า 48.

จำเป็นจะต้องหันมาพิจารณาาก่อนว่า เนื้อหานั้น มีโครงสร้างและระดับเป็นอย่างไร

โครงสร้างของเนื้อหาสาระของความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ระดับคือ (1) เนื้อหาสาระที่เป็นข้อมูลที่แสดงถึงกระบวนการและทักษะ (2) เนื้อหาที่เป็นความคิด และหลักการเบื้องต้น (3) ความคิดรวบยอด และ (4) ระบบความคิด¹

ในการเลือกเนื้อหาวิชา ฮิลดา ทาบ่า (Hilda Taba) ได้เสนอเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาแบบบรรจุไว้ในหลักสูตร ดังนี้

1. ความเชื่อถือได้ และเป็นแกนสารของสาขาวิชานั้น ๆ
2. ความสอดคล้องกับสภาพของสังคม
3. ความสมมูลย์ในความกว้างและความลึก
4. ต้นองจุดมุ่งหมายใดหลายประการ
5. สอดคล้องกับวุฒิภาวะในการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน
6. สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน²

การเลือกเนื้อหาเป็นกิจกรรมที่จะต้องกำหนดความสำคัญก่อนหลัง เป็นประการแรก เมื่อทราบแล้วว่าต้องการมุ่งให้เกิดผล เช่นไรต่อผู้เรียน ผู้เลือกก็ควรเน้นเนื้อหาที่มีลักษณะสนองความมุ่งหมายนั้น ในการปฏิบัติจริงอาจต้องใช้เกณฑ์ทั้ง 6 เกณฑ์ แต่ใช้เกณฑ์ประสบการณ์ที่มีค่ามากกว่าการเลือกโดยยึดความรู้ลึก หรือแรงผลักดันจากเสียงเรียกจากสังคมดังที่เคยปฏิบัติกันมา³

ค. การนำหลักสูตรไปใช้

สุมิตร คุณานุกร กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้รวมถึงกิจกรรม 3 ประการ คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัย และสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ให้

¹ สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน, หน้า 76 - 80.

² Hilda Taba, Curriculum Development : Theory and Practice, pp. 267 - 281.

³ สุมิตร คุณานุกร, เรื่องเดิม, หน้า 89.

หลักสูตรบรรลุป่าหมาย และการสอนของคุณ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึงการตีความหมาย และกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร สิ่งที่ผู้นำหลักสูตรไปใช้จะต้องตีความหมายคือ ความมุ่งหมายของหลักสูตร การแปลงหลักสูตรสู่การสอนนี้จะออกมาในรูปของเอกสารหลักสูตรที่เรียกว่า ประมวลการสอน และโครงการสอน เอกสารทั้งสองนี้จะช่วยขยายความของหลักสูตรให้กระจ่างมากขึ้นตามลำดับ และเมื่อครูจะลงมือทำการสอนจริงนั้น อาจต้องทำบันทึกการสอนอีกด้วย เพื่อให้เห็นแนวทางในการสอนออกมาเป็นรายชั่วโมง แต่ในบางกรณีที่โครงการสอนมีความละเอียดพอ ครูอาจใช้โครงการสอนเป็นเอกสารนำในการสอนแต่ละครั้งก็ได้

2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การที่หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายได้นั้น จำต้องมีปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาเสริม การนำหลักสูตรไปปฏิบัตินั้นเกิดขึ้นที่โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรสำรวจปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียนว่าเหมาะสมกับการนำหลักสูตรมาปฏิบัติหรือไม่ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงขนาดของห้องเรียน และจำนวนนักเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ต้องมีให้พร้อม การจัดการการสอน การจัดครูเขาสอน ประมวลการสอน โครงการปฏิบัติการสอน แบบเรียน ฯลฯ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมหรือสะกิดกั้นการปฏิบัติงานของคุณ ตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้¹

วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวถึงการบริหารและการบริการหลักสูตรว่า การนำหลักสูตรไปใช้มีองค์ประกอบบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 กลุ่ม ที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้คือ (1) ครูใหญ่ (2) ครูประจำชั้น และ (3) ชุมชนหรือผู้ปกครอง

ครูใหญ่เป็นผู้มีบทบาทมากเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จะต้องทำการศึกษาหลักสูตรให้ชัดเจน เพื่อที่จะจัดวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรทั้งต่อไปนี้

1. การเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
2. การเตรียมจัดการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่

¹ สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน, หน้า 130 - 132.

3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครองและคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน ชุมชน เกี่ยวกับ จุดหมาย หลักสูตร โครงสร้าง การจัดประกอบการเรียน
7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และการเลือกสรรโครงการเสริมหลักสูตร
8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้ หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร¹

3. การสอน

เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างถูกต้องเรียบร้อยแล้วตามประเด็นที่กล่าวข้างต้น หลักสูตรก็ยังไม่สัมฤทธิ์ผล ถ้าปราศจากการสอนของครู ครูเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ การเอาใจใส่ต่อการสอน การสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือก การสอนที่เหมาะสม ฯลฯ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะชะชะตาของหลักสูตรทั้งสิ้น ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่คอยให้ความรู้ ความสะดวกให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่ครู เพื่อให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียน เกิดผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร²

ง. การประเมินผล

การประเมินผล เพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรนั้น มีขอบเขตรวมถึง

- (1) การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร
- (2) การวิเคราะห์ขั้นตอนการของการนำหลักสูตรไปใช้
- (3) การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน และ
- (4) การวิเคราะห์โครงการประเมินผลหลักสูตร

¹ วิชัย วงษ์ใหญ่, พัฒนาหลักสูตรและการสอน ใหม่อ, หน้า 184 - 185.

² สุนิทร คุณานุการ, หลักสูตรและการสอน, หน้า 130 - 132.

1. การวิเคราะห์หัวหลักสูตร หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรทั้งสองชั้นคือ การกำหนดความมุ่งหมาย และการเลือกและจัดเนื้อหาวิชาพร้อมด้วยประสบการณ์การเรียนรู้ จะช่วยเป็นแนวในการตั้งสมมติฐานและคำถามต่าง ๆ ที่ผู้วิเคราะห์หลักสูตรจะนำไปหาคำตอบเพื่อให้ทราบว่า การพัฒนาหลักสูตรทั้งสองชั้นตอนดังกล่าวกว่าเนิ่นไปอย่างถูกวิธีหรือไม่ การค้นหาคำตอบสำหรับคำถามนี้ เป็นงานที่เสียเวลามาก และมีความซับซ้อน ผู้วิเคราะห์ทฤษฎีเทคนิคต่าง ๆ ในการวิจัยเข้าช่วยเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

2. การวิเคราะห์ขบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้วิเคราะห์หลักสูตร ต้องใช้การสำรวจและสังเกตประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการนำหลักสูตรไปใช้เกิดขึ้นที่โรงเรียน การวิเคราะห์เพื่อประเมินในประเด็นนี้จึงรวมถึงการวิเคราะห์ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติการทั้งหมดของโรงเรียนเข้าไว้ด้วย (All School Program) เครื่องมือที่ใช้จะออกมาในรูปของเกณฑ์ประเมินผลโรงเรียน (School Evaluation Criteria)

3. การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของเด็ก ในประเด็นนี้มีการสอบเก็บรวมอยู่ด้วย ผลการสอบของนักเรียนจะดีหรือเลวนั้นมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมายเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากการสอนของครู การมีปัญหาด้านกาย ความบกพร่องของร่างกาย ความยากง่ายของแบบเรียน หรือแบบเรียนประกอบต่าง ๆ ความแม่นยำและความเชื่อถือได้ของข้อสอบ ปัญหาในการเข้าสังคมกับเพื่อน ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็กทั้งสิ้น ในการวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ครู หรือผู้วิเคราะห์หลักสูตรทฤษฎีเทคนิคและเครื่องมือต่าง ๆ เข้าช่วยในการวินิจฉัยปัญหาและวัดพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

4. การวิเคราะห์โครงการประเมินผล แม้ว่าผู้ประเมินผลหลักสูตรจะได้กำหนดทั้งความมุ่งหมาย นโยบาย และแผนงานในการประเมินไว้อย่างดีแล้วก็ตาม ในการปฏิบัติจริงผู้ประเมินต้องไม่ละเลยที่จะวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโครงการ ประเมินผลประกอบไปด้วย ทั้งนี้เพราะผลการวิเคราะห์และประเมินผลหลักสูตร อาจบ่งชี้ว่าการประเมินได้ เพราะการวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรที่ได้รับจึงไม่แน่นอนเท่าที่ควร¹

¹ สุมิตร กุณานุกร, หลักสูตรและการสอน, หน้า 130 - 132.

ความเป็นมาของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.1826 เป็นต้นมา จนถึง พ.ศ.2518 เรามีหลักสูตรประถมศึกษามาแล้ว 20 ฉบับ โดยเริ่มมีหลักสูตรที่แท้จริง เมื่อปี พ.ศ.2435 และได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรรวมทั้งสิ้น 13 ครั้ง เพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัย สภาพทางเศรษฐกิจ และนโยบายทางการเมือง¹

เมื่อได้เริ่มใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2503 มาเป็นเวลาพอสมควร ในปี พ.ศ. 2506 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการวิจัยร่วมกับสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เกี่ยวกับหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พ.ศ.2503 โดยส่วนหนึ่งของโครงการได้วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ซึ่งมีผลการวิจัยดังต่อไปนี้²

ในปี พ.ศ.2506 ประภีท สุวรรณ ได้วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ภาคการศึกษาหนึ่ง เกี่ยวกับหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ พุทธศักราช 2503 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูใหญ่ 24 คน ศึกษานิเทศก์ 34 คน ศึกษาธิการอำเภอและศึกษาธิการจังหวัด 53 คน รวม 111 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ส่วนมากยอมรับว่าประมวลการสอนมีความสอดคล้องกับหลักสูตร เนื้อหาแต่ละวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม และมีคุณค่าเป็นพื้นฐานในการเรียนขั้นต่อไปได้ดี ครูใหญ่จำนวน 12 คน ให้ความเห็นว่า วิชาศิลปะศึกษาควรยกเลิก เพราะมีเนื้อหาไม่เหมาะสม ยาก และมากเกินไป และต้องการเพิ่มเวลาเรียนวิชาเลขคณิต และภาษาไทยให้มากขึ้น ศึกษาธิการอำเภอและศึกษาธิการจังหวัดส่วนมากมีความ

¹ ลัดดา สุวรรณกุล, "พัฒนาการของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), บทคัดย่อ.

² บุญนิตย์ ไวสุถีก, "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการและนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 19.

เห็นว่า ความมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรไม่เหมาะสมกับผู้เรียนและชุมชน นอกจากนี้ครูใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูส่วนใหญ่สอนได้ไม่ครบถ้วนตามหลักสูตร การอบรมและช่วยเหลือครูยังมีน้อย¹

ในปีเดียวกัน ไพฑูรย์ ธรรมแสง ได้วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง พุทธศักราช 2503 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ในโรงเรียนต่าง ๆ จำนวน 24 โรงเรียน ของภาคการศึกษาหนึ่ง จำนวน 106 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนมากเห็นว่าความมุ่งหมายทั่วไป เนื้อหาและประมวลการสอนไม่ชัดเจน เนื้อหาไม่เหมาะสมกับท้องถิ่น แต่มีความยากง่าย ความเหมาะสม เหมาะสมกับอัตราเวลาเรียนดี และเป็นพื้นฐานสำหรับในชั้นต่อไปได้คือ ครูยอมรับว่าอุปกรณ์การสอนมีความจำเป็นต่อการสอน ครูจำนวน 22 คน เสนอแนะการสอนไว้ว่า ควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้²

ในปีเดียวกัน อารี สายธร ได้วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหลักสูตรทั่วไป ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง พุทธศักราช 2503 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งในโรงเรียนต่าง ๆ ของภาคการศึกษาหนึ่ง จำนวน 106 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนมากเห็นด้วยกับเนื้อหาแต่ละวิชาของหลักสูตรว่า มีความเหมาะสมกับอัตราเวลาเรียน เนื้อหาเหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนชั้นต่อไป ประมวลการสอนชัดเจน สอดคล้องกับหลักสูตรและช่วยครูได้ในการเตรียมการสอน แต่ครูส่วนมากเห็นว่าความมุ่งหมายของหลักสูตรไม่ชัดเจน เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และ คณิตศาสตร์ ไม่เหมาะสมกับท้องถิ่น และครูไม่สามารถสอนได้ครบถ้วนตามหลักสูตร

¹ ประจักษ์ รัตนสุวรรณ, "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาภาคการศึกษาหนึ่งเกี่ยวกับหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง พุทธศักราช 2503," (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2507), หน้า 130 - 145.

² ไพฑูรย์ ธรรมแสง, "ความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง พุทธศักราช 2503," (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2507), หน้า 75 - 83.

³ อารี สายธร, "ความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งในภาคการศึกษาหนึ่งเกี่ยวกับหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง พุทธศักราช 2503," (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2507), หน้า 82 - 101.

เชิญชวน หวังแก้ว ได้วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาคการศึกษาหนึ่ง เกี่ยวกับหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ พุทธศักราช 2503 ในปี พ.ศ.2506 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ในโรงเรียนต่าง ๆ ของภาคการศึกษาหนึ่ง จำนวน 69 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนมากเห็นด้วยในแง่ละวิชาของหลักสูตรว่ามีความยากง่าย ความมากมาย และอัตราเวลาเรียนเหมาะสมและเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนในชั้นต่อไปได้ ก็ แต่ครูส่วนมากเห็นว่า ความมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น ครูส่วนมากไม่สามารถสอนได้ครบถ้วนตามหลักสูตร นอกจากนี้ยังพบว่า ครูมีวุฒิกับครูไม่มีวุฒิ มีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องหลักสูตรกำหนดให้เรียนวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยครูที่ไม่มีวุฒิเห็นด้วยที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนวิชาสังคมศึกษา ส่วนครูไม่มีวุฒิไม่เห็นด้วย¹

จากรายงานการวิจัยที่ทำขึ้น จะพบว่าหลักสูตรประถมศึกษา 2503 มีความบกพร่องในด้านความชัดเจนของความมุ่งหมาย จนไม่สามารถสื่อความหมายให้ครูมองเห็นแนวทางที่จะนำไปใช้ได้จริง ๆ ไม่สามารถสอนได้ครบถ้วนตามหลักสูตรกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ของคณะอนุกรรมการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษาที่พบว่า หลักสูตรกำหนดความมุ่งหมายไว้กว้างขวาง เป็นสากลเกินไป ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะเนื้อหาวิชา และการเรียนการสอน ความมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นการกำหนดพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้สึกและค่านิยม (Affective Domain) เป็นส่วนมาก แต่ลักษณะเนื้อหาวิชา สภาพการเรียนการสอนเป็นเรื่องความรู้ (Cognitive Domain) กับการฝึกฝน (Psychomotor Domain) เป็นส่วนใหญ่ หลักสูตรได้กำหนดความมุ่งหมาย อัตราเวลาเรียนและเนื้อหาไว้อย่างเคร่งครัด ๆ เท่านั้น ไม่ได้กำหนดลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน แบบอย่างวิธีสอน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไว้ จนครูไม่สามารถนำหลักสูตรไปดัดแปลงใช้ในโรงเรียนได้ก็พอ เพราะหลักสูตรเขียนไว้ไม่ชัดเจน และไม่ใ้

¹เชิญชวน หวังแก้ว, "ความคิดเห็นของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ ในภาคการศึกษาหนึ่งเกี่ยวกับหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ พุทธศักราช 2503," (ปริญาญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2507), หน้า 71 - 81.

แบบอย่างพอที่จะเป็นแนวทางให้ครูและนักเรียนนำไปปฏิบัติได้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์หลักสูตรกำหนด เนื้อหาของวิชาที่กำหนดไว้เป็นราย 6 วิชา ทำให้ไม่มีโอกาสเพิ่มเติม วิชาหรือประสบการณ์อื่น ๆ ได้ และเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นความรู้ประเภท "รู้ไว้ใช้ว่า" ซึ่งไม่ส่งเสริมและพัฒนาความคิดของผู้เรียนเท่าที่ควร¹

ต่อมาในปี พ.ศ.2517 คณะกรรมการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตร (ก.ปส.) ได้ตั้งคณะอนุกรรมการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา เพื่อให้รวบรวมความคิดเห็น การวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ นำมาศึกษาและกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษาขึ้นเป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร ต่อมาคณะกรรมการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร ได้ตั้งคณะปฏิบัติงานยกร่างเนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษา 4 คณะ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตร การวัดผล จิตวิทยา เทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะวิชา ศึกษานิเทศก์ ครู ทั้งที่เป็นเอกชน ผู้แทนหน่วยราชการ องค์กรต่าง ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ เป็นผู้ประสานงานและเลขาธิการ เพื่อยกร่างหลักสูตร กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ²

ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2517 - สิงหาคม พ.ศ.2518 คณะปฏิบัติงานทั้ง 4 คณะนี้ ได้ดำเนินการยกร่างหลักสูตรประถมศึกษาขึ้น โดยได้รวบรวมข้อมูล รายงานการวิจัย การทดลอง และได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตร โดยเชิญศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผู้แทนจากมหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู ผู้เชี่ยวชาญ

¹กรมวิชาการ, "รายงานการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2503," วารสารการวิจัยทางการศึกษา 4 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2517) : 3 - 5.

²กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า ข. คำนำ.

ในแขนงวิชาต่าง ๆ ทั้งทางวิชาการศึกษาและวิชาสามัญ ผู้แทนกรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
ประถมศึกษา ครูใหญ่ ครู และคณะอนุกรรมการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา มาร่วมพิจารณา
ปรับปรุงหลักสูตร รวมกันร่างหลักสูตรดังกล่าว สำเร็จลงในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2518
กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะบรรณกถิการขึ้นมาอีกคณะหนึ่ง เพื่อจัดทำต้นฉบับและวางรูปเล่ม
ของหลักสูตร คณะบรรณกถิการคณะนี้ได้ทำงานเสร็จสิ้นลงเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2518 นอก
จากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง เพื่อดำเนินการจัดทำแผน
การสอนกลุ่มวิชาต่าง ๆ ทั้ง 4 กลุ่ม

หลังจากนั้นได้มีการนำหลักสูตรแม่บทไปทดลองใช้ เพื่อนำผลการทดลองมาปรับปรุง
หลักสูตรอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งกรมวิชาการได้ดำเนินการดังนี้

ปีการศึกษา 2519 ทดลองใช้หลักสูตรใหม่กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2520 ทดลองใช้หลักสูตรใหม่กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2¹

เมื่อทดลองใช้หลักสูตรครบ 1 ปีการศึกษาแล้ว กรมวิชาการได้นำผลการทดลองมา
ปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวกับแผนการสอน และสื่อการเรียนต่าง ๆ และได้ประกาศใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กับโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศในปีการศึกษา 2521²

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

หลักการ หลักสูตรศึกษามีหลักการสำคัญดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน

2. เป็นการศึกษาที่มุ่งใหญ่ เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้

ประโยชน์ในการดำรงชีวิต

3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่
ให้ท้องถิ่นมีโอกาสที่จัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้

¹ กรมวิชาการ, คู่มือการอบรมวิทยากรในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521, หน้า 216 - 217.

² กระทรวงศึกษาธิการ, คำสั่งเรื่องให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521,
หลักสูตรประถมศึกษา 2521, หน้า.

จุดหมาย หลักสูตรประถมศึกษามีจุดหมายให้เกิดแก่ผู้เรียนดังนี้

1. คุณสมบัติที่ของกาารเนน

- 1.1 มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว
- 1.2 มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ
- 1.3 ซื่อสัตย์ อดทน อดกลั้น อดเสียใจ อดเสียใจ
- 1.4 รู้จักคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- 1.5 มีนิสัยชอบการวิจารณ์ และความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่เหล่า
- 1.6 มีน้ำใจ เป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องคนอื่น
- 1.7 รู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ ผู้ตามที่ดี

2. ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต

- 2.1 มีสุนัษย์ส่วนตนและส่วนรวมทั้งกายและใจ
- 2.2 รู้กฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน
- 2.3 มีความรู้และทักษะในการหา การใช้ และออมทรัพย์
- 2.4 เข้าใจความหมายของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อชีวิตประจำวัน
- 2.5 มีความรู้และทักษะในการจัดการและทำงานรวมกลุ่มกัน โดยถือหลักสหกรณ์
- 2.6 มีความรู้และทักษะในการทำงาน ทั้งในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค
- 2.7 มีนิสัยและรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
- 2.8 มีความรู้และทักษะทางภาษาและคณิตศาสตร์
- 2.9 มีความรู้และทักษะในวิธีการทางวิทยาศาสตร์
- 2.10 มีความสามารถในการยังชีพผสมผสานกับสิ่งแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
- 2.11. รู้จักชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ

3. ชีวิตที่สงบสุข

- 3.1 รู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อม และวิทยาการใหม่ ๆ
- 3.2 เข้าใจและศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือและนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน
- 3.3 รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ และมีประสิทธิภาพ
- 3.4 มีความคิดริเริ่มที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
- 3.5 มีอิสระในการคิด แต่พร้อมที่จะยอมรับความคิดของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล
- 3.6 รู้จักแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี

4. สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ

- 4.1 เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 4.2 รู้คุณค่า ชื่นชม และรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ
- 4.3 สำนึกในหน้าที่และสิทธิของตน
- 4.4 รู้ความสำคัญของครอบครัว สังคม และท้องถิ่นของตน
- 4.5 รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคของโลก และมีความเข้าใจอันดีต่อกัน
- 4.6 สามารถฝึกกำลัง สติปัญญา กำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อความเจริญและความมั่นคงของประเทศ
- 4.7 รู้คุณค่าในความเป็นไทย และภูมิใจที่เกิดในแผ่นดินไทย

โครงสร้างและเนื้อหา มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มี 4

กลุ่มดังนี้

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วยภาษาไทยและคณิตศาสตร์
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิต และสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในกานต่าง ๆ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัย

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

การเรียนการสอน

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาในแต่ละบทเรียน ควรยึดหยุ่นตามเหตุการณ์ สภาพท้องถิ่น ความสนใจของผู้เรียน และให้มีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวิชามากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. ผู้สอนควรใช้วิธีสอนที่จะทำให้อุเรียนรับรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ฝึกให้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยพิจารณาวิธีสอนที่เห็นว่าเหมาะสมกับจุดประสงค์และลักษณะเนื้อหาวิชา เช่น การสอนแบบแก้ปัญหา ค้นคว้า อภิปราย ทำงานกลุ่ม ฯลฯ

3. ผู้สอนควรมุ่งถึงการที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติ ซึ่งมีผลส่งเสริมคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล และให้ผู้เรียนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

4. เวลาเรียนกำหนดไว้คาบละ 20 นาที ในการจัดสอนให้โรงเรียนหรือท้องถิ่นกำหนดช่วงตารางเวลาเรียนเอง โดยจะกำหนดครั้งละกี่คาบ เป็นช่วงสั้นหรือยาวได้ตามความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ลักษณะเนื้อหา และกิจกรรม

เวลาเรียน

ตลอดหลักสูตรใช้เวลาเรียนประมาณ 6 ปี แต่ละปีการศึกษาควรมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์ ในหนึ่งสัปดาห์ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 25 ชั่วโมง ทั้งนี้เมื่อรวมแล้วต้องไม่น้อยกว่า 200 วัน และไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง

การวัดผล การประเมินผล และการติดตามผล

การวัดผล ประเมินผล ตลอดจนการติดตามผล เพื่อพิจารณาการเรียนการสอน และจัดให้ยูเรียนไคเรียน หรือเลื่อนชั้นระหว่างปี หรือปลายปี ตามความสามารถของผู้เรียน ให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ทดสอบเป็นระยะ หรือทดสอบเมื่อจบแต่ละบทเรียน ตามลักษณะการจัดประสบการณ์และเนื้อหาวิชา ทั้งนี้ให้เน้นไปคามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน¹

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ให้เพิ่มวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2523 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 มีวิชาเลือกมากขึ้น นอกเหนือไปจากวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้แล้วในหลักสูตร²

ต่อมาอีก กระทรวงศึกษาธิการได้ให้เพิ่มเวลาเรียนในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2523 โดยมีใจความสำคัญว่า ให้เพิ่มเวลาเรียนในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้น ป.5 - 6 อีกสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง ทั้งนี้เมื่อรวมแล้ว ต้องมีเวลาเรียน 1,200 ชั่วโมง ใน 1 ปีการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาได้เลือก สอนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน หรือสอนวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต อย่างใด อย่างหนึ่งใดตามสภาพและความเหมาะสมของท้องถิ่น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นไป³

วิชาเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมทักษะและวางรากฐานในการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า (1)-(4).

²กระทรวงศึกษาธิการ, คำสั่งที่ วก.154/2523 เรื่องให้เพิ่มวิชาภาษาอังกฤษ ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ลงวันที่ 2 เมษายน 2523.

³กระทรวงศึกษาธิการ, คำสั่งที่ วก.520/2523 เรื่องให้เพิ่มเวลาเรียน หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้น ป.5 - 6 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2523.

2. เพื่อส่งเสริมพื้นฐานของการทำงานและประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

3. เพื่อส่งเสริมการเป็นพื้นฐานในการทำงาน โดยเฉพาะการยกระดับงานช่างของท้องถิ่นให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

4. เพื่อเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาคุณภาพแรงงานของท้องถิ่น โดยเฉพาะการเกษตรของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมภายในประเทศ

5. เพื่อสอดคล้องกับความเป็นอยู่ของประชาชน ในด้านอาหาร โภชนาการ การเลี้ยงดูเด็ก การดูแลสุขภาพ และงานอาชีพให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น¹

โครงสร้าง

1. แผนงานบ้านมี 3 กลุ่มงานคือ
  - 1.1 งานอาหารและโภชนาการ
  - 1.2 งานเสื้อผ้า
  - 1.3 งานเลี้ยงเด็ก
2. แผนงานเกษตรมี 12 กลุ่มงานคือ
  - 2.1 การทำสวนไม้
  - 2.2 การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ
  - 2.3 การปลูกพืชไร่
  - 2.4 การทำสวนผลไม้
  - 2.5 การเลี้ยงสัตว์น้ำ และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ
  - 2.6 การเลี้ยงสัตว์ปีก
  - 2.7 การเลี้ยงสัตว์เล็ก

¹ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์, เอกสารรวบรวม
ครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียนชั้นประถมศึกษา 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521, หน้า 177.
(อัครสำเนา)

- 2.8 การเลี้ยงสัตว์ใหญ่
- 2.9 การเลี้ยงสัตว์เลื้อยคลาน
- 2.10 การประมง
- 2.11 การทำนา
- 2.12 การทำไร่ นา สวนผสม
- 2.13 การเกษตรอื่น ๆ
3. แขนงงานช่างมี 16 กลุ่มงานคือ
  - 3.1 งานเขียนแบบ
  - 3.2 งานไฟฟ้า
  - 3.3 งานวิทย์
  - 3.4 งานเครื่องยนต์
  - 3.5 งานโลหะ
  - 3.6 งานหนัง
  - 3.7 งานถักทอ
  - 3.8 งานสาน
  - 3.9 งานเครื่องปั้นดินเผา
  - 3.10 งานแกะสลัก
  - 3.11 งานเครื่องเงิน
  - 3.12 งานพิมพ์
  - 3.13 งานไม้
  - 3.14 งานปูน
  - 3.15 งานทาสี
  - 3.16 งานตัดผม
4. แขนงงานช่างประชิษฐ์ มี 5 กลุ่มงานคือ
  - 4.1 งานประชิษฐ์ของชำร่วย
  - 4.2 งานประชิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น
  - 4.3 งานประชิษฐ์ไม้ไผ่

4.4 งานคอกไม้ใบทอง

4.5 งานคอกไม้แห้ง

5. แผนงานเลือกอื่น ๆ มี 3 กลุ่มงานคือ

5.1 งานซื้อขายและบริการ

5.2 งานเสริมสวยและงานเสริมความงาม

5.3 งานอุตสาหกรรมย่อยในท้องถิ่น

การเลือกเรียนต้องคำนึงถึงความสนใจ ความถนัดของครู ความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ทรัพยากร แหล่งวิทยากร และสถานประกอบการ อาชีพอิสระ ความพร้อมของโรงเรียน และครูผู้สอน ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างแผนงานที่เลือกกับค่านิยมพื้นฐานด้วย

วิธีเลือก จะเลือกเพียงแผนงานเดียว โดยเลือกหลาย ๆ กลุ่มงาน ในแผนงานให้ครบ 300 คาบ หรือเลือกหลายแผนงานโดยเลือกกลุ่มงานต่าง ๆ ในแต่ละแผนงานรวมกันให้ครบก็ได้¹

วิชาเลือกภาษาอังกฤษ

ก. จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อใหม่ความรู้ และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ
2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษา
3. เพื่อเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน
4. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากล

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, เนือหารายละเอียดงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สหพกรการพิมพ์, 2523), คำชี้แจง หน้า ก - ค.

ข. จุดประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อให้มีทักษะในการออกเสียงภาษาอังกฤษ
2. เพื่อให้เข้าใจหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวสะกดและการออกเสียง
3. เพื่อให้เข้าใจและสามารถใช้โครงสร้างประโยคในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ ตามระดับชั้น
4. เพื่อให้เข้าใจความหมาย และสามารถใช้คำศัพท์ได้เหมาะสมกับระดับชั้น
5. เพื่อให้สามารถใช้พจนานุกรมได้

โครงสร้าง

หลักสูตรวิชาเลือกภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ได้กำหนด

โครงสร้างเป็น 3 ด้านคือ

1. การฟัง และการพูด
2. การอ่าน
3. การเขียน

โรงเรียนประถมศึกษาตามหลักสูตร 2521

เมื่อประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา ฉบับใหม่ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นไป โรงเรียนประถมศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในสังกัดใด ควรจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้สอดคล้อง และตอบสนองจุดหมายและเจตนารมณ์ของหลักสูตร มิฉะนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูก็อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

แนวทางกว้าง ๆ ที่จะช่วยให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนได้เตรียมการและปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ อาจจะมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

การบริหารทั่วไป

1. ครูใหญ่หรือผู้บริหารโรงเรียนต้องทำความเข้าใจกับหลักสูตรโดยละเอียดอย่างยิ่ง หลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อให้ครูและเข้าใจจุดประสงค์ของการจัดการประถมศึกษา

2. ครูใหญ่หรือผู้บริหารโรงเรียน นำแนวคิดอันเป็นจุดหมายของหลักสูตรมาชี้แจงหรือทำความเข้าใจแก่ครูเป็นประจำทุกเดือน เช่น การประชุม การปรึกษาหารือ การออกหนังสือเวียน หรือเอกสารข่าวสาร

3. จัดให้ครูคอยเอาใจใส่นักเรียนในชั้นต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมและควบคุม ลักษณะนิสัยมารยาท ความประพฤติ คุณธรรม และค่านิยมเป็นประจำ และให้ครูทุกคนถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องเอาใจใส่ สร้างเสริมคุณธรรม และลักษณะนิสัย ตลอดจนความประพฤติอันดีงามแก่นักเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อมตลอดเวลา เช่น การแนะนำ ทักเตือน อบรมสั่งสอน และทำตนเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน

4. กำหนดการเปิดเปิดโรงเรียนไว้ล่วงหน้าตลอดปี โดยคำนึงถึงวันที่ต้องปิดตามประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรี และวันหยุดตามประเพณีท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อจะได้เตรียมตารางสอนไว้ล่วงหน้า และวางแผนจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้าตลอดปี

5. กำหนดเวลาทำการสอนประจำวันว่า สัปดาห์หนึ่งจะเรียนกี่คาบเวลา และแต่ละวันของสัปดาห์ ควรจะเรียนกี่คาบหรือกี่ชั่วโมง แต่ไม่ควรจะน้อยกว่าวันละ 15 คาบ (5 ชั่วโมง)

6. ครูที่จะสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2521 ควรจะได้ศึกษาหลักสูตร แผนการสอน และคู่มือครู และสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้เข้าใจอย่างแท้จริงก่อนทำการสอน

7. ทางโรงเรียนควรประชาสัมพันธ์แจ้งกับประชาชนให้เข้าใจแนวการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการศึกษาตามแนวของหลักสูตรใหม่อยู่เสมอ

การบริหารทั่วไป

1. บริการงานห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์หรือแหล่งศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เรื่องนี้สำคัญมาก การฝึกให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองนั้น ต้องอาศัยแหล่งวิชาการต่าง ๆ

ห้องสมุดเป็นแหล่งวิชาที่สูงสุด การจัดบริการด้านนี้ทุกโรงเรียนสามารถทำได้ตามกำลังความสามารถ และสภาพของตน ไม่ต้องรอให้พร้อมที่สุดจึงจะจัด โรงเรียนขนาดเล็กก็สามารถจัดห้องสมุดได้ในลักษณะหนึ่ง โรงเรียนที่เป็นตึกมีครูครบชั้นก็สามารถจัดห้องสมุดได้อีกลักษณะหนึ่ง ห้องเรียนธรรมดาอาจจัดเป็นมุมหนังสือ ความสำคัญของการบริการนี้อยู่ที่วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งคือ เมื่อมีวัสดุสิ่งของแล้ว ต้องให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้ประโยชน์จากวัสดุเหล่านั้น

การจัดบริการห้องสมุดควรคำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็ควรจะเป็นไปตามโครงสร้างทั้ง 4 กลุ่มประสบการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งมี 12 หน่วย ควรจัดให้มีหนังสือหรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตร ได้แก่ สิ่งมีชีวิต ชีวิตในบ้าน สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ชาติไทย ชาวและเหตุการณ์วันสำคัญ การทำมาหากิน พลังงาน สารเคมี จักรवाद และอวกาศ ประเทศเพื่อนบ้าน การสื่อสารคมนาคม ประชากรศึกษา การเมืองและการปกครอง สำหรับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ก็ควรมีหนังสือและวัสดุต่าง ๆ ให้ครบทุกงาน

อย่างไรก็ตาม การจัดบริการห้องสมุดขอให้คำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียน โดยกระทำควบคู่ไปกับบริการด้านอื่น ๆ แต่ให้ระลึกเสมอว่า ห้องสมุดเป็นสิ่งสำคัญสำหรับหลักสูตรใหม่

2. บริการด้านสาธารณสุขและอนามัย ได้แก่ เรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้ ห้องพยาบาล ส้วม ที่ปัสสาวะ เครื่องชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ตลอดจนระบบการกำจัดขยะ และสิ่งปฏิกูลในโรงเรียน ถ้าหากโรงเรียนไม่มีส่วนที่คงสอนเรื่องการใช้น้ำสะอาดหรือไม่มีช่างล้างมือก็คงสอนเรื่องการล้างมือให้สะอาดไม่ได้

การจัดบริการด้านนี้ต้องคำนึงถึงทั้ง วัสดุอุปกรณ์ และขบวนการ วิธีการฝึกอบรม เช่น การตรวจสุขภาพ การให้คำแนะนำ การอบรม การทำเป็นตัวอย่างที่ดี ทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน

3. บริการด้านการเกษตร ในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ มีงานเกษตรเป็นงานสำคัญ เราถือว่าประชากรส่วนใหญ่ของชาติเป็นเกษตรกร ดังนั้นนักเรียนประถมศึกษา

ทุกคน จึงควรมีประสบการณ์ตรงในค่านางานเกษตร บริการค่านนี้ ได้แก่ การจัดให้มีเรือนเพาะชำ แปลงทดลอง แปลงฝึก แปลงคอกไม้ และซิมประดับ ไม้กระถาง สวนหย่อม สนามหญ้า หลุมปุ๋ยหมัก แปลงเพาะเห็ด เล้าไก่ บ่อปลา ตลอดจนถึงโรงนาสวนสาธิต ทั้งนี้ให้จัดตามสภาพของโรงเรียน บางโรงเรียนก็อาจจะทำได้เพียงสวนหย่อม และไม้กระถางคั่งตามระเบียบ แต่บางโรงเรียนก็อาจจะมีถึงบ่อปลา เล้าไก่ และโรงนาสวนสาธิต

การจัดบริการค่านนี้หมายถึง การจัดให้มีสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ จอบ เสียม คราด ฯลฯ และให้มีกิจกรรมซึ่งนักเรียนเป็นผู้กระทำ มีใช้เป็นแต่เพียงผู้ดูแล เช่น การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ คองให้นักเรียนได้ปลูกบำรุงรักษาเอง มีใช้ให้ภารโรงเป็นคนทำ และดูแลรักษาอย่างมีปฏิสัมพันธ์ ๆ ไป

4. การบริการค่านการงานและพื้นฐานอาชีพ ในกลุ่มประสบการณ์กลุ่มที่ 4 คือ การงานและพื้นฐานอาชีพ มีงานบ้าน งานประดิษฐ์ งานช่าง งานเกษตร และงานซื้อขายบริการ เมื่อแยกบริการค่านการเกษตรออกทางหากแล้ว โรงเรียนก็ควรจะมีบริการค่านพื้นฐาน อาชีพอื่น ๆ เช่น โรงครัว และห้องอาหารของโรงเรียน โรงฝึกงาน หรือห้องพร้อมด้วยเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นในบ้าน ในโรงเรียน เช่น ฆ้อนที่ตะปู เลื่อย ไซควง คีม ฯลฯ ที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน นอกจากจะจัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว โรงเรียนควรจัดให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการงานต่าง ๆ เช่น งานในโรงครัว และโรงอาหารของโรงเรียน เป็นต้น

5. บริการค่านกีฬาและพลานามัย เช่น จัดให้มีสนามเล่นและสนามกีฬา พร้อมด้วยเครื่องกีฬา เครื่องเล่น ตามสมควรแก่วัยของเด็ก จัดให้เด็กได้ใช้บริการโดยทั่วถึง และสม่ำเสมอ ให้มีครูคอยดูแลความปลอดภัยทั่วไป และควบคุมความประพฤติในระหว่างที่มีการเล่น ถ้าเป็นไปได้โรงเรียนควรจัดให้มีทีมกีฬาต่าง ๆ เช่น ทีมฟุตบอล บาสเกตบอล โดยจัดในกลุ่มสนใจ และวัดให้มีการแข่งขันกีฬา

6. บริการค่านศิลปะและดนตรี เช่น จัดให้มีเครื่องดนตรี หรือวงดนตรีตามสภาพของโรงเรียน เช่น กลองยาว เครื่องสาย อังกะลุง แตรวง คนตรีสากล ฯลฯ จัดให้มีครูฝึกซ้อมกลุ่มนักเรียนที่สนใจ และให้มีการแสดงผลงาน

7. บริการค่านประเพณีและวัฒนธรรม เช่น การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณี และวัฒนธรรมร่วมกับท้องถิ่น เช่น วันสำคัญต่าง ๆ งานประเพณี และงานเทศกาลต่าง ๆ

การพาเด็กไปฟังเทศน์ หรือนิมิตพระมาเทศน์ให้ฟัง และกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ร่วมกับชุมชน เป็นต้น

8. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม เช่น การจัดตั้งชมรม หรือชุมนุมต่าง ๆ ตามความสนใจ เช่น ลูกเสือ อนุภาษาด และให้ชุมนุมต่าง ๆ เหล่านี้ ได้มีโอกาสแสดงผลงานเป็นครั้งคราว อาจจัดให้มีการแสดงนิทรรศการในวันสำคัญ หรือวัน ปักเปิดภาคเรียน โดยพยายามให้นักเรียนทุกคนหรือส่วนมากมีส่วนร่วมเป็นผู้แสดง หรือผู้ กระทำมิใช่เป็นแค่เพียงผู้ดูเท่านั้น

9. บริการด้านอื่น ๆ เช่น การแนะแนวเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเรียน และด้านส่วนตัว บริการด้านประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ผลงานของโรงเรียน และสร้าง ความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน การทัศนศึกษาเป็นครั้งคราว การฉายภาพยนตร์ หรือการแสดง บันเทิงอื่น ๆ การแข่งขันกีฬาระหว่างกลุ่มโรงเรียน ฯลฯ

กิจกรรมที่โรงเรียนควรจัดให้ขึ้นเป็นส่วนรวม

โรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีใช้กิจกรรมของชั้นเรียน หรือห้องเรียนใด ห้องเรียนหนึ่ง ทั้งที่เป็นประจำ และเป็นครั้งคราว ดังนี้

1. การตรวจสอบภาพประจำวัน อาจกำหนดเป็นสัปดาห์ เช่น สัปดาห์แห่งความ สะอาดของพื้น เล็บ ผม เสื้อผ้า ฯลฯ หมุนเวียนกันไป หมายความว่าในระหว่างสัปดาห์ นั้นให้เน้นหนักเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ

2. การแบ่งกลุ่มหรือแบ่งชั้นนักเรียนรับผิดชอบความสะอาด และความสวยงามของ บริเวณโรงเรียน เช่น การดูแลสนามหญ้า ไม้ดอก ไม้ประดับ การเก็บขยะโดยกำหนดว่า ชั้นใด หรือกลุ่มใด รับผิดชอบดูแลส่วนใดบริเวณของโรงเรียน

3. การจัดประชุมอบรมในวันสุกสัปดาห์ ในการประชุมนั้นควรมีระเบียบวาระ หลาย ๆ อย่าง ทั้งการอบรมสั่งสอนตักเตือน ให้รางวัล ประกาศเกียรติคุณ ตลอดจน การเล่นสนุกสนาน เล่นกีฬา ร้องเพลง และการเล่นต่าง ๆ แทนที่จะมีแต่การสาธมนต์ และการอบรมศีลธรรมเท่านั้น

4. การจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมความรู้ นอกเหนือจากที่ชั้นเรียน หรือห้องเรียนต่าง ๆ จัดอยู่แล้ว

5. การจัดประกวดหรือแข่งขันต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรายกลุ่มและรายบุคคล เพื่อส่งเสริมความสามารถส่วนบุคคล และความร่วมมือของหมู่คณะ เช่น ประกวดความสะอาด ความสามารถด้านศิลปะต่าง ๆ ความสามารถด้านภาษา มารยาท และความประพฤติและอื่น ๆ มีการยกย่อง และให้เกียรติผู้ที่มีผลงานดีเด่น และควรทำเป็นประจำทุกภาคเรียน

สรุป เนื่องจากการใช้หลักสูตรจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะในระดับโรงเรียน และชั้นเรียน แนวคิดในการใช้หลักสูตร จึงพึงระลึกดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักในความสัมพันธ์ของสังคม ให้เห็นว่าปัญหาของสังคม เป็นปัญหาร่วมกันของทุกคน
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจุดหมายให้มากที่สุด
3. การเรียนรู้อาจแท้จริง มีใจสัมฤทธิ์ในตัวของมันเอง แต่เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ มากกว่า
4. จุดหมาย มุ่งที่ชีวิตปัจจุบันและอนาคตของผู้เรียน การเรียนการสอนควรเน้นไปในทางภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตในปัจจุบันและอนาคต
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ไม่เชื่อผู้อื่นหรือตัดสินใจตามผู้อื่น โดยขาดเหตุผล
6. ครูเป็นผู้ช่วยให้นักเรียน เรียนรู้เองมากกว่าเป็นผู้ให้ ดังนั้นจึงควรจัดให้นักเรียนมีกิจกรรมในการเรียนการสอนมากกว่าจะอธิบายให้ฟังหรือทำให้ดู
7. คู่มือครูและแผนการสอน เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเตรียมการสอนมากกว่าแบบเรียน
8. สภาพการเรียน และสภาพแวดล้อม ควรจัดให้สอดคล้องกับเนื้อหา
9. ส่งเสริมให้โรงเรียน คัดแปลงรายละเอียดเนื้อหา กิจกรรมการเรียน กำหนดเวลาเรียนเป็นรายวัน รายสัปดาห์ ให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่น

10. มีการวัดผล ประเมินผลสม่ำเสมอ มีไว้ทำเป็นครั้งคราว เมื่อพบว่าผู้เรียนมีข้อบกพร่อง ต้องช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นั้น

11. นำผลการวัดผล ประเมินผลที่ได้ไว้มากพิจารณาให้ปรับปรุงวิธีการเรียน การสอน ตลอดจนขั้นตอนการเรียนการสอนเรื่องต่าง ๆ ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา 2521

หลังจากที่ได้ขงมูลอันเป็นข้อบกพร่องของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ดังที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้น นักการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร จึงได้ปรับปรุงหลักสูตรและในที่สุดก็ได้จัดทำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จนสำเร็จในระหว่างการทดลองใช้หลักสูตรนี้ ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการทดลองใช้ หลักสูตรประถมศึกษา 2521 หลายท่านดังนี้

ในปี พ.ศ.2519 วิเชียร เขียมเมือง ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับร่างครั้งที่ 1) ตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโครงการทดลองใช้หลักสูตรใหม่ ของกรมวิชาการ 24 คน กรมสามัญศึกษา 15 คน และของเขตการศึกษา 23 คน รวมทั้งสิ้น 62 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูส่วนมากเข้าใจจุดหมายของหลักสูตรที่พอสมควร จุดหมายมีความชัดเจน และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายพอสมควร เนื้อหา ภาษาไทย คณิต และนาฏศิลป์ งานเกษตรมีมากและยาก แผนการสอนมีความสอดคล้องกับเนื้อหา และมีส่วนช่วยในการเตรียมการสอนได้มาก แต่ยังคงต้องดัดแปลงเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ ในแผนการสอนจริยศึกษา คณิต และนาฏศิลป์ ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน ครูยังมีทักษะในการทำอุปกรณ์การสอนน้อย ครูไม่ถนัดใน

¹ กรมวิชาการ, "โรงเรียนประถมศึกษาตามหลักสูตร 2521," เอกสาร
หมายเลข 10 การอบรมวิทยากรจากวิทยาลัยครูทั่วประเทศ (สิงหาคม 2520) :

การสอนเนื้อหาบางเรื่อง นักเรียนขาดเรียนบ่อย และขาดความพร้อมที่จะเรียน ผู้ปกครองไม่เข้าใจหลักสูตร และไม่ให้ความร่วมมือในการติดตามผลการทำงานของนักเรียนที่บ้าน¹

ต่อมาในปี พ.ศ.2520 สมบูรณ์ สว่างวรชาติ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับร่าง ครั้งที่ 1) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 657 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2503 จำนวน 693 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2503 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามตัวแปรต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ สำหรับนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 แล้ว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันทั้งนี้ ในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนราษฎร์ นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ. และครูที่มีประสบการณ์สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มา 11 ปีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร 2503 ในภาคเหนือ นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่เรียนกับครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. หรือครูที่มีประสบการณ์การสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มา 1 - 5 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร 2503 ที่อยู่ในสภาพเดียวกันนี้ ร้อยละของบทเรียนที่นักเรียนทั้งสองกลุ่มตอบถูกเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยที่ 5 ขาวและเหตุการณ์วันคล้ายวันคณะมนตรีแห่งสหประชาชาติ การเรียนมั่ง 2 กลุ่ม กับคะแนนที่ได้จากการสังเกตการสอนนักเรียนสัมพันธ์กันในทางบวก²

¹ วิเชียร เข็มเมือง, "ปัญหาและความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับร่างครั้งที่ 1) พ.ศ.2518," (ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519), หน้า 118-119.

² สมบูรณ์ สว่างวรชาติ, "ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ฉบับร่างครั้งที่ 1 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1," (ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520), หน้า 101-102.

ในปีเดียวกันนี้ มลิวัดย์ ลัมไฟรี ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครู สอนชั้นประถมปีที่ 1 จำนวน 46 คน ครูใหญ่ 22 คน และศึกษานิเทศก์ 19 คน ในโรงเรียนที่อยู่ในโครงการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ผลการวิจัยปรากฏว่า ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้และการประเมินผล ครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นตรงกันว่า จุดประสงค์ของหลักสูตรชัดเจนคือผู้พอสมควร เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และตรงกับความต้องการของผู้เรียน ครูนำไปสอนได้โดยไม่ยากนัก นักเรียนสามารถทำได้ตามจุดมุ่งหมาย และครูสามารถติดตามผลและวัดผลได้ มีเพียงส่วนน้อยที่นึกถึงการปรับปรุงและแก้ไขให้ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนในด้านความคิดรวบยอดและหลักการนั้น ครู ครูใหญ่ มีความเห็นว่า สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนและช่วยให้สอนได้ง่ายขึ้น แต่ครูยังขาดความเข้าใจ และต้องการคำแนะนำช่วยเหลืออยู่มาก ในด้านเนื้อหา และกิจกรรมนั้น ครู ครูใหญ่ ศึกษานิเทศก์ มีความเห็นว่า เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียนก็ ส่วนในเรื่องความยากง่ายในการจัดกิจกรรมและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันนั้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และมีเรื่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขในเนื้อหาและกิจกรรม คือเรื่อง "การใช้โทรศัพท์"¹

พ.ศ.2520 ชำรง ทูทัฬห ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรหลักสูตรประถมศึกษา ที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น" โดยการส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับบทเรียนจากกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ฉบับยกกว้าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ไปยังโรงเรียนที่กำลังทดลองใช้หลักสูตรใหม่ทุกภาคคือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ครูที่กำลังทดลอง

¹ มลิวัดย์ ลัมไฟรี, "การเปรียบเทียบความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 101 - 106.

ใช้หลักสูตรใหม่แสดงความคิดเห็น ปรากฏว่า เนื้อหาหลักสูตรที่จะนำไปใช้ไต่ขั้นที่ ระดับชั้น ป.1 - 2 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ได้แก่เรื่อง โรงเรียนของเรา ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ได้แก่ เรื่องชีวิตในบ้าน สำหรับเรื่องอื่น ๆ นอกจากเรื่องดังกล่าวแล้ว ต้องนำไปปรับปรุงเสียก่อนจึงจะใช้ได้ในแต่ละภาค

ในระดับชั้น ป.3 - 4 เนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ไต่ขั้นที่ในภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ได้แก่เรื่อง ชุมชนของเรา นอกจากนั้นต้องนำไปปรับปรุงเสียก่อนจึงจะใช้ได้ในแต่ละภาค

สำหรับกรุงเทพมหานคร ไม่มีเนื้อหาใดในกลุ่มวิชานี้ เหมาะสมที่จะเอาไปใช้ไต่ขั้นที่¹

ในปีเดียวกันนี้ สมพงษ์ จิตระดับ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทอการ ใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา 229 คน ครูประจำการ 266 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ ยังไม่พร้อมที่จะใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 เพราะระดับมาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนยังแตกต่างกันในเรื่องขนาดโรงเรียน จำนวนบุคลากร นักเรียน และคุณภาพทางการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการมีความคิดเห็นต่อความพร้อมอาคารสถานที่และแหล่งบริการทางวิชาการ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร วัสดุหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ .05 ผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการมีความคิดเห็นบางส่วนต่อความพร้อมในด้านการเรียน การวัดและประเมินผล แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ .05 และความคิดเห็นอีกบาง

¹ธำรง ฐิตัพ, "การวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 130 - 134.

ส่วนไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05¹

หลังจากที่ได้มีการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ไปแล้วเป็นเวลา 1 ปี ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรทั้งกล่าวดังนี้

ในปี พ.ศ.2522 บุญนิตย์ ไวสุตติก ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการ และนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521" โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา 266 คน ครูประจำการ 251 คน และนักเรียน 120 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า โรงเรียนประถมศึกษามีปัญหามากที่สุดคือ เรื่องการได้รับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ ทักษะในการสอนแบบรายงาน การสอนเชิงหุ่นกระบอก การสอนโดยโซ่หูกนี้มือ การเตรียมความพร้อมของเด็ก การใช้เครื่องรับวิทยุแบบโทรทัศน์ การใช้รายการโทรทัศน์ การขาดแคลนงบประมาณและวัสดุสำหรับสร้างสื่อการสอน อาคารเรียน อาคารประกอบ การบริการนักเรียน และความจำกัดของเนื้อที่บริเวณโรงเรียน

ครูที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชอบที่สุดเป็นเพศหญิง วัยสาว และสวย วิชาที่เรียน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่รู้จักวิชาวิจัยศึกษาและบูรณาการ วิชาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติส่วนใหญ่ักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ๆ แต่ครูมีความกระตือรือร้นเฉพาะในระยะต้น ๆ ของภาคเรียนเท่านั้น ทางด้านการวัดและประเมินผลส่วนใหญ่ ครูปฏิบัติตามที่คู่มือครู และแผนการสอนเสนอแนะพอสมควร

ผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการมีความคิดเห็นส่วนใหญ่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ในด้านความเข้าใจ และปัญหาการใช้หลักสูตร และการบริหารหลักสูตร²

¹ สมพงษ์ จิตระดับ, "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 148 - 150.

² บุญนิตย์ ไวสุตติก, "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการ และนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521," บทคัดย่อ.

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหัวข้อต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรดังที่กล่าวมาแล้วทั้ง แต่ ความหมายของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร ความเป็นมาของหลักสูตร ประถมศึกษา 2521 หลักสูตรประถมศึกษา 2521

โรงเรียนประถมศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 และมีผลงานการวิจัยประกอบ ในบางหัวข้อ การศึกษาสิ่งเหล่านี้ก็เพื่อที่จะวิจัยความพร้อมของโรงเรียนประถมศึกษา ในการใช้หลักสูตรวิชาเลือก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่ง ผู้วิจัยเลือกทำการวิจัยในท้องที่จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่

นอกจากนั้น ยังได้ศึกษาลงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ซึ่งพบว่า ก่อนที่จะมีการใช้หลักสูตรนี้ โรงเรียน ส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานครยังไม่พร้อมที่จะใช้หลักสูตร แม้ว่าโรงเรียนดังกล่าวจะตั้งอยู่ในท้องที่ที่มีความเจริญในคานต่าง ๆ มากกว่า โรงเรียนอื่นอยู่ ซึ่งอยู่ในชนบทก็ตาม นอกจากนี้เมื่อมีการใช้หลักสูตรดังกล่าวผ่านไปแล้ว อย่างน้อย 1 ปีก็ตาม โรงเรียน ประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ก็ยังประสบปัญหาในการใช้หลักสูตรในคานต่าง ๆ เช่น คานครูสอน คานการบริหารและบริการหลักสูตร คานวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียน และอื่น ๆ จึงสรุปว่า การใช้หลักสูตรใด ๆ ก็ตาม ต้องมีการเตรียมความพร้อม เพื่อให้การใช้หลักสูตรนั้น ๆ บรรลุผลมากที่สุด และก่อนที่จะมีการเตรียมความพร้อม ก็ควรศึกษาว่า โรงเรียนมีความพร้อมหรือไม่ เพียงใด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย